

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostopna petina vrsta mali
oglas po K 4.— in K 6.—,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po K 8.—, poslana itd.
po K 12.—.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan (izjemni
ponedeljki in dnevi po praz-
niku ob 5. uri zjutraj).

Mesečna priloga: Vestnik SKS.

Poština plačana v gotovini.

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120.—
za pol leta " " " 60.—
za četrt leta " " " 30.—
za en mesec " " " 10.—
za inozemstvo:
celoletno " " " Din. 216.—
polletno " " " 108.—
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji " " " Din. 15.—
v inozemstvu " " " 35.—
Posamna štev. 75 par.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hru.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
Zagreb 9.011, Sarajev. 7563, praške in dunaj. 24.797

Ministrstvu narodnega zdravja.

Trankarski listi režima so pred dnevom objavili izjavo ministrstva za narodno zdravje glede zadolžitve bolnic v Sloveniji. To izjavo je razglasil tudi »Uradni list« za Slovenijo, tako da je dobila dotična stvar uradni značaj. Tega še kulturni vet ni videl, da bi se kdaj uradno na tak očuvni način postopalo. Ministrstvo za narodno zdravje je radi svojega postopaja seveda v stiskah, ker parlament se bo stal v nekaj dnevih in tam se bo zahteval jasen račun glede bolnic v Sloveniji. Koliko pa že danes moremo povedati, da e s to »uradno« izjavo hoče prevarati vnost, da bi se krivično postopanje proti ljudem zdravilišča v Topolšiči dr. Drobšču in pa proti bivšemu sanitetnemu šefu dr. Krajcu upravičilo.

Samo ta namen ima »uradna« izjava ministrstva narodnega zdravja. Mimogrede aj bo povedano, da je načelnik ministrstva za narodno zdravje dr. Štampar svojčas izjavil, da so vse bolnice na Hrvaškem motno v redu in da imajo dobro upravo, o čem so bolnice v Sloveniji zadolžene po rvidi zdravstvenega odseka in po krivdi prave bolnic. Kakor pa izvemo, ima n. r. bolnica v Zagrebu čez 12.000.000 (dva-ajst milijonov) dolga, ker tudi ni mogla zlahajati z denarjem, katerega je dobila od ministrstva za narodno zdravje! Enako-erno so zadolžene vse bolnice na Hrvat-kem. Če imajo pa hrvatske bolnice pri-erno manj dolgov, to je pa vzrok tega lejtva, da imajo hrvatske bolnice lastne lohodke. Na Hrvaškem se predpisuje in obira še danes avtonomni davek za bol-nice, katerega pobira županijska oblast in ja izroči neposredno bolnicam. Bolnice v Sloveniji pa tega nimajo, ker pobira vse lekdanje deželne doklade država za lržavno blagajno.

»Uradna« izjava razglša, koliko se e dovolilo za bolnice v Sloveniji v prora-čunu za leto 1922-23, to je za dobo od 1. avgusta t. l. naprej, zamolči pa, koliko so mele bolnice v Sloveniji denarnih sred-tev na razpolago v letu 1919, 1920, in 1921-22 in koliko se je potrebovalo za enega bolnika na dan z vsemi potrebšči-nami vred, koliko je torej stal en bolnik na dan z vsemi izdatki, ki jih ima bolnica. Še le tedaj, če bo to pojasnjeno, se bo moglo soditi, če je bila uprava bolnic, ozir. zdravstveni odsek kriv, da so se bolnice zadolžile. Če se za bolnice, ki nimajo last-nih dohodkov, v proračunu za l. 1922/23 več rabi, kakor za one bolnice, ki imajo lastne dohodke, kakor na Hrvaškem in drugod, je to samo ob sebi umljivo in ni noben dokaz za to, da je ministrstvo bol-nicam v Sloveniji bolj naklonjeno, kakor pa v drugih krajih.

Ministrstvo narodnega zdravja je na mnogokratne prošnje za kredit vedno molčalo. Ako ministrstvo ni imelo zadost-nega kredita, je bila dolžnost ministrstva podrejene organe opozoriti, da se omeji sprejem bolnikov toliko, da zamore s kre-ditom izhajati. Tega pa ministrstvo ni sto-rilo, takega navodila ni izdalo in zdrav-stveni odsek tudi ni bil upravičen samo-voljno sprejem omejit. Ko se je februarja nameraval obrat omeiti, je ministrstvo takoj naročilo polni obrat v bolnicah, ne da bi pa nakazalo potrebni kredit! Čeprav je ministrstvo iz uradnih poročil moralo videti v kakem gmotnem stanju se bolnice nahajajo, je pustilo delati dolgave. Kdo je torej kriv, da so se bolnice zadolžile? — Nihče drugi nego načelnik v ministrstvu narodnega zdravja dr. Štampar, kateri je vse zadeve bolnic za Slovenijo vodil in še vodi, in kateri je imel namen, da najde kakšen povod za odstranitev dr. Krajca.

Radi tega so se vršile takozvane »re-vizije« v posameznih zavodih samo na vi-dez. Prave revizije, katera bi zamogla stvarno pojasniti, pa do danes še ni bilo. Ker so se lastni dohodki bolnicam (plačilo oskrbnih stroškov) odtegnili, so bile bolnice navezane zgolj na kredit, ka-terega so dobivale potom zdravstvenega odseka od ministrstva. Ta kredit pa nika-

kor ni zadostoval, če se je hotelo obrato-vanje vzdržati v dosedanjem obsegu. Naj se dokaže, koliko bolnikov so bolnice na dan oskrbovale v letu 1919, 1920 in 1921 in v l. polletju 1922. in koliko so dobile denarnih sredstev v tem času, potem se bo šele lahko dokazalo, koliko se je po-rabilo za enega bolnika na dan za hrano, in pa za druge izdatke. Za druge izdatke se rabi vsega skupaj več ko za hrano. — Tem potom se lahko dokaže, koliko od-pade n. pr. na enega bolnika na dan za hrano, zdravila, operacijska sredstva, in-strumente in aparate, kurjavo, osobje, in-ventarske potrebe (perilo i. dr.), snaže-nje, gospodarstvo, pogrebne stroške itd.

Pripomniti se mora tudi, da so se ustvarili od leta 1920 naprej v nekaterih bolnicah specialistični oddelki, oziroma so se razširili in dopolnili obstoječi oddel-ki, tako n. pr. v Ljubljani, Mariboru, Cel-lju, Ptuj. Ta ureditev in razširjenje tudi ni bilo brezplačno, stale so velike vsote,

ni se pa dalo zanje dovolj kredita na raz-polago. Ti izdatki spadajo še v dobo po-kojnega sanitetnega šea dr. Oražna. Ker so se računji za omenjeno ureditev deloma plačali, so morali drugi zaostati. Tako n. pr. se je uredil v Ptuj kirurški oddelok, da je zamogel primarij dr. Rebul z uspe-hom vršiti operacije, ker preje bolnica ni bila urejena za operacije. V Celju se je ustanovil za ženske ginekološki oddelok, ker za porodništvo in ženske bolezni na štajerskem ni bilo zavoda. V Mariboru se je ustanovil oddelok za očesne in vratne bolezni in pa oddelok za spolne in kožne bolezni. Kdor pozna razmere, ve, kaj take ureditve stanejo, kredita pa ni bilo do-volj. Računi so se morali plačati, zato pa so drugi zaostali. Če se bo vse to pojasnilo, potem še le bo mogoče objektivno soditi, kje leži krivda. In vsega tega dokaza mi-nistrstvo za narodno zdravje do danes ni doprineslo, prineslo je samo neupravičene obdolžitve, da prevara javnost.

Tracije. V tem oziru piše »Pobeda« jako zanimivo sledeče:

Pisanje izvestnih listov, da se Bolga-rija v tajnem sporazumu s Kemal-pašo pripravila na vojko, je zlobno obrekova-nje. Bolgarija slejkoprej želi mirno porav-navo balkanskih zadev in zastopa v tem oziru najbolj srečno formulo, to je avto-nomijo vzhodne in zapadne Tracije. Ta formula je srečna 1. za Turčijo, ki bo lah-ko mirno sedela v Carigradu, ne da bi se ji bilo treba bati napada od suhopotne strani; 2. za Bolgarijo, ker bi odpadla naj-večja ovira, da dobi po nejljski pogodbi zasigurani prosti dohod od Egejskega morja, kar je dozdej branila Grčija; 3. za Jugoslavijo in Romunijo, ker bi odpadla potreba nejljsko pogodbo v celoti revidi-rati; 4. za velesile, ker bi bila tudi svobo-da morskih ožin tako najbolj zasigurana. Tudi bi odpadla sicer neupravičena boja-zen naših sosedov pred skupno bolgarsko-turško mejo. To stališče je razložil tudi Stambolijski Ninčič na setanku v Parizu.

Praga, 26. sept. (Izv.) Z ozirom na vznemirljive vesti iz Bolgarije je praški bolgarski poslanik izjavil, da so te vesti večinoma popolnoma izmišljene ali vsaj zelo pretirane.

Sofija, 26. sept. (Izv.) V vseh politič-nih krogih vlada nezadovoljstvo, ker so na orientsko konferenco povabljene vse balkanske države razun Bolgarije, ki je direktno interesirana na orientskem vpra-šanju.

Sofija, 26. sept. (Izv.) Oficiozni »L' Echo de Bulgarie« piše: Katera je bila napaka sevrskega miru? To, da so se ve-lešile varale glede življenskih sil Turčije in so jo hoteli držati v šahu s pomočjo ne-sposobne Grčije. Da se to popravi, je tre-ba kolikor mogoče zadovoljiti aspiracije Turčije ter najti v to svrhu neko kompro-misno formulo. Ta bi obstojala v avtono-mizaciji Tracije. To bi bila za vse balkan-ske države najsrečnejša rešitev vključivši Grčijo. Na tej podlagi bi se ustvarila pod-laga za sporazum med vsemi balkanskimi državami.

Sofija, 26. sept. (Izv.) Bolgarska vla-da je v zadevi tracijskega vprašanja po-slala velesilam obširno spomenico.

Sofia, 26. sept. (Izv.) Kralj Boris je poslal ministrskemu predsedniku Stambu-liškemu, ki se mudi v inozemstvu brzo-javko, v kateri apelira na vlado, naj na-pravi red v deželi.

BOLGARSKI DEMANTI O MOBILI-ZACIJI.

Belgrad, 26. sept. (Izv.) »Tribuna« po-roča iz Sofije, da je Bolgarija mobilizirala nekaj mlajših letnikov in jih poslala proti naši meji. Obenem poroča, da je v Bolga-riji proglašeno obsedno stanje. Vaš dopis-nik se je o tem informiral na merodajnem mestu in izvedel, da je ta vest vržena v svet kot senzacija brez vsake podlage. Če-prav se bje v Bolgariji huda strankarska borba, se ni nikjer kršil mir, zato vlada nima nobenega povoda, da proglasi ob-sedno stanje. Vesti o mobilizaciji se de-mentirajo same, ker Bolgarija nima več orožja in materiala kot za 10.000 vojakov, ki so pod orožjem.

Bolgarska vlada bo na prvi seji so-branja dne 2. oktobra predložila zakon o zaščiti države.

Kaj se godi v Tripolisu?

Rim, 26. sept. (Izv.) Vstaško gibanje v Tripolisu, zaneteno od emira Idrisa, še ni likvidirano. Italijanska vlada dementira vest, da je naprosila emira Senusov, naj posreduje med italijansko oblastjo in vsta-ši, in izjavlja, da bo ustaše sama privedla do pokorščine. Zdi se, da je vlada kljub te-mu v skrbeh, ker ni izključeno, da ne bi zmage Kemal-paše neblagodejno vplivale na položaj v koloniji.

Dr. Ninčič član sveta Društva narodov.

Ženeva, 26. sept. (Izv.) »La Suisse« poroča, da je češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš izjavil, da odklanja kandidaturo za člana sveta Društva naro-

Kemal-paša odklanja antantno stališče.

ZAHTEVA KEMAL-PAŠE.

Pariz, 26. septembra. (Izvirno) »Chi-cago Tribune« poroča iz Carigrada, da je Mustafa Kemal-paša odklonil predlog, da bi Tracija do končnoveljavne odločitve prišla pod upravo Društva narodov ali Francije. Mustafa Kemal-paša vztraja pri svoji zahtevi, da morajo turški nacionalisti Tracijo takoj prevzeti v svojo upravo.

TURKI V NEVTRALNI CONI.

Carigrad, 26. septembra. (Izv.) Za-vezniki so se danes posvetovali glede za-sedbe kraja Erenköi. Francoski general Pellé je naprosil Kemala, naj odredi iz-praznitev tega kraja. (Erenköi leži ob dar-danelski morski ožini na maloazijski stra-ni. Op. ur.)

Carigrad, 26. sept. (Izv.) Turška ko-njenica, ki je včeraj z belimi zastavami zapustila Erenköi, se je danes vrnila. An-gleška kolona, ki je bila odšla iz Čanaka, se je na pol pota ustavila. Obe strani čaka-ta nadaljnjih povelj.

ZAKAJ JE KEMAL-PAŠA PREKORAČIL NEVTRALNO CONO?

Pariz, 26. sept. (Izv.) Kemal-paša je po zatrdilu tukajšnjih krogov prekoračil nevtralno cono na sklep ministrskega sve-ta v Angori. Ta je namreč sklenil, da bi turška armada mogla nevtralno cono re-spektirati le pod pogojem, da se zahteva po Traciji do Marice načeloma sprejme in da angleške čete to cono popolnoma zapuste. Ker velesile, ozir. Anglija, tega niso storile, bo turška armada nevtralno cono zasedla. — Glasom istih vesti tur-ške čete spravljajo na nevtralno cono tu-di težko artiljerijo.

INDIJA ZA TURČIJO.

Pariz, 26. sept. (Izv.) Muslimanski člani indske narodne skupščine so se po-dali k podkralju in ga prosili, naj sporoči osrednji vladi zahtevo indskih muslima-nov, da dobe pri orientski konferenci svo-jega zastopnika. Podkralj je obljubil, da bo njihovo zahtevo podpiral. — Osrednji odbor kalifata je poslal iz Bombaja brzo-javko zastopniku angorske vlade v Parizu, Ferid begu, v kateri izjavljajo, da se bodo indski muslimani v slučaju vojske med Anglijo in Turčijo postavili odkrito na stran Turčije in našli sredstva, da se vpišejo v Kemalovo armado. Obenem se zahvaljujejo Franciji za njeno podporo Turčiji, Lloyd Georga pa obdolžujejo ne-lojalnosti, ker ne drži obljub, danih ind-skim muslimanom, da bo ščitil kalifat. — Stališča indskih muslimanov je jako vpli-valo na to, da je angleški kabinet spre-me-nil svojo politiko napram Turčiji.

Stališče Bolgarije v zadevi Tracije.

AVTONOMNA PROVINCA. — KRALJ BORIS ZAHTEVA RED.

Sofija, 26. sept. (Izv.) Dočim so za-padne velesile v svoji noti na angorsko vlado izjavile, da so pripravljene vrniti vzhodno Tracijo, to je deželo do Marice (stara črta Enos—Midia iz leta 1912), Tur-

ORIENTSKA KONFERENCA SE VRŠI V BENETKAH.

Rim, 26. sept. (Izv.) Italijanska vlada je z rezultatom posvetovanj v Parizu zado-voljna. Boljšega uspeha, pravijo tu, si ita-lijanska politika ni mogla želeti. Velika Bri-tanija, ki je hotela konflikt odločiti z oboro-ženo močjo, je morala sprejeti italijansko tezo. Ministrstvo je dobilo informacije, da se bo orientska konferenca, ki naj stvar končnoveljavno reši, vršila v Benetkah in sicer v prvih dneh oktobra.

»CARIGRAD NE SME POSTATI DRUGI GIBALTAR.«

Pariz, 26. sept. (Izv.) Zastopnik angors-ke vlade Feti beg je izjavil, da Turčija želi miru, ker ga bolj potrebuje nego katerakoli druga država. Ne more pa in ne sme dopu-stiti, da bi Carigrad postal drugi Gibraltar. »Mi smo prekoračili nevtralno cono, ker ni-ma le-ta nobene eksistenčne pravice. Mi se bomo z velesilami pogajali, toda le pod po-gojem, da se prizna neomejena suvereniteta Turčije.«

VEST O VPOKLICIH.

Praga, 26. sept. (Izv.) »Narodni Listy« javljajo iz Belgrada, da je vojno ministr-stvo vpoklicalo 30.000 vojakov, ki bodo odposlani v Macedonijo.

SKLICANJE GRŠKEGA PARLAMENTA.

London, 26. sept. (Izv.) Reuter javlja iz Aten, da je grški ministrski svet po dol-gi in stvarni debati sklenil sklicati parla-ment na dan 2. oktobra. Položaj sedanje vlade je skrajno neugoden.

VENIZELA KLIČEJO.

Atene, 26. septembra. (Izv.) Zadnje seje ministrskega sveta so potekale zelo burno. Končno so soglašali vsi, da bi bilo najboljše preko nekih v Atenah živečih so-rodnikov naprositi Venizela, da prevzame zastopstvo Grčije v bodočih diplomatskih pogajanjih.

LLOYD GEORGE ČESTITA CURZONU.

London, 26. sept. (Izv.) Reuter javlja, da je trajala današnja seja ministrskega sveta 2 uri. Predsedoval je Lloyd George, ki je čestital lordu Curzonu na njegovih v Parizu doseženih uspehih. Nato je mi-nistrski svet detajlno razpravljaj o poli-tičnem položaju v orientu.

ABSTINENCA AMERIKE.

Washington, 26. sept. (Izv.) Ves, da bi se Amerika eventualno udeležila orientske konference v Benetkah, ne odgovarja res-nici. Amerika se bo slejkoprej vzdržala vsake udeležbe pri urejevanju vprašanj med veliko antanto in drugimi državami.

čiji, zavzema bolgarska vlada, katera žal z Rusijo vred ni povabljen na orientsko konferenco, drugo stališče. Ona zagovarja v interesu miru na Balkanu in v Evropi avtonomijo tako vzhodne kakor zapadne

dov. Malo antanto bo v svetu Društva narodov zastopal jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčič.

Lord Cecil o razorožitvi.

Zeneva, 26. septembra. (Izv.) Na današnji plenarni seji društva narodov so razpravljali o razorožitvi. Glavni govornik lord Cecil je opozarjal na potrebo, da se glede razorožitve na morju pridružijo sklepom washingtonske konference tudi one države, ki niso bile v Washingtonu zastopane. Kar pa se tiče razorožitve na kopnem, da je treba delati na to, da pride do garancijske pogodbe za mir med vsemi državami, tudi med onimi, ki niso včlanjene pri društvu narodov. Francoski zastopnik Jouvenel je ponovno obrazložil miroljubno stališče francoske vlade, ki stremi za tem, da spravi v sklad vprašanje reparacij z vprašanjem mednarodnih dolgov in tako najbolj pomore obnovi Evrope in njeni razorožitvi.

Zeneva, 26. septembra. (Izvirno) Danes popoldne se je vršila plenarna seja komisije za razorožitev. Zastopnik Japonske je v imenu svoje vlade izjavil, da je Japonska odločena nadaljevati razoroženje na suhem. O razoroženju na morju pa je bilo že govorjeno v Washingtonu. Pozdravlja misel, da bo mešana komisija nadaljevala delo za razoroženje, na katerem temelju moremo priti do splošnega mira. Zastopnik Belgije Hymans je poudaril, da je interes držav samih, da se utrdi splošni mir. Omenjal je tudi vprašanje reparacij ter dejal, da je pravno Francija upravičena zahtevati reparacije, Nemčija pa jih je dolžna plačati. — Prihodnja seja bo jutri zjutraj.

Nova muslimanska država.

London, 26. sept. (Izv.) Glasom poročil iz Carigrada, je sovjetska vlada priznala neodvisno turkentsko republiko pod predsedstvom Enver-paše.

Ministrstvo za Slovaško se ukine.

Brno, 26. sept. (Izv.) »Občanske Noviny« poročajo, da pooblaščen ministrstvo za Slovaško v prihodnji vladi ne bo več zasledeno, ker je že v naslovu samem bila takorekoč izražena oblika dualizma.

Pogoji za sanacijo Avstrije.

Dunaj, 26. sept. (Izv.) »Staatscorrespondenz« objavlja mnenje finančnega komiteja Društva narodov glede ustanovitve nove avstrijske emisijske banke. Komite je mnenja, da bi bila ustanovitev take banke za obnovo Avstrije jako koristna, če se bodo upoštevala pri ustanovitvi navodila, ki jih izreče komite. Komite smatra osnovno glavnico od 100 milijonov frankov za previsoko, ker zadostuje za prvo potrebo okoli 30 milijonov frankov. Dalje ne bo dobro, če država prevzame garancijo za obrestovanje kapitala in v ta namen zastavi carinske dohodke. — Bančni kapital naj podpišejo privatniki; če ga pa država kaj prevzame, naj ga kolikor mogoče hitro spravi med privatnike. Opustiti bi bilo treba tudi sedanje določbe, glasom katere potrebujejo bančni upravni in nadzorni svetniki državnega potrdila, ker zadostuje, da jih izvoli občni zbor.

Komite je nadalje mnenja, da mora avstrijska država skrbeti v prvi vrsti za uravnoteženje proračuna in za izvršitev onih upravnih reform, ki avstrijski proračun najtežje obremenjujejo.

Odpraviti bo pa treba tudi čimprej one prometne ovire, ki danes ubijajo ves trgovski promet in vsak trgovski razvoj v Srednji Evropi.

Praga, 26. sept. (Izv.) Iz Zeneve poročajo, da zavis realizacija kredita Avstriji od pritrdila Angleške. Balfour se je osebno obrnil na Lloyd Georgea s prošnjo, da tudi Angleška prevzame garancijo za kredit.

Odškodninsko vprašanje.

Pariz, 26. septembra. (Izv.) Jugoslovanski minister za pravosodje dr. Laza Marković je prišel sem, da obravnava s francosko vlado in z reparacijsko komisijo nekatera važna odškodninska vprašanja.

Rusija in Nemčija.

Riga, 26. sept. (Izv.) Med firmo Krupp in znanimi Putilovimi zavodi v Petrogradu so se vršila pogajanja, glasom katerih naj bi Krupp nakupil večino Putilovih akcij v znesku 140 milijard rubljev. Baje so se pogajanja ugodno končala in bi Krupp s tem prevzel te zavode.

Francija in Rusija.

Moskva, 26. sept. (Izv.) Semkaj je dospel francoski poslanec M. Herriot v priatni misiji. Bil je zelo prisrčno sprejet od zastopnika komisarija za zunanje zade-

ve, Karahana, kateremu je izjavil, da je njegov namen doseči zblizanje med obema državama, kateri imata veliko skupnih interesov na polju svetovne politike, kar mora olajšati njune medsebojne gospodarske zveze.

AVSTRIJSKO-POLJSKA TRGOVINSKA POGODBA.

Varšava, 26. sept. (Izv.) Trgovinska pogodba med Avstrijo in Poljsko je bila danes podpisana.

REVIZIJA ANGLEŠKO-IRSKE POGODBE.

Dublin, 26. septembra. (Izv.) V irskem parlamentu je izjavil minister notranjih zadev, da je irski parlament pač odobril an-

gleško-irsko pogodbo, toda ljudstvo ima vedno pravico zahtevati potrebne izpremembe pogodbe.

LIKVIDACIJA NEMŠKIH POSESTEV V POLJSKI.

Varšava, 26. sept. (Izv.) Na današnji seji sejma so sprejeli novelo k agrarnemu zakonu o likvidaciji nemških posestev v Pomeraniji.

KRIZA V ČEŠKI PORCELANSKI INDUSTRIJI.

Praga, 26. sept. (Izv.) Kriza v porcelanski industriji je dospela do vrhunca. Do konca tega meseca bodo ustavljeni vsi obrati porcelanske industrije. Ob delo bo prišlo 17.000 delavcev.

Za draginjske doklade ni denarja.

OFICIRJI IN POŠTNI USLUŽBENCI DOBE DRAGINJSKE DOKLADE SKUPAJ Z DRUGIMI — VSI SKUPAJ PA SAMO OBLJUBE.

Belgrad, 26. sept. (Izv.) O uradniškem vprašanju prinašajo vladni listi iz vladnih virov tako netočne vesti, da ni mogoče posneti, kako stvar stoji. Viš dopisnik se je o tem informiral na merodajnem mestu, kjer je zvedel, da se bo zakon o civilnih uradnikih rešil tedaj, ko bo stopil v veljavo zakon o novem proračunu. To se bo pa zgodilo v najugodnejšem slučaju 1. julija 1923. Treba je ponovno poudariti, da ima ta zakon urediti samo pravno stran uradniškega vprašanja, gnotno vprašanje bo pa rešeno, ko dobi finančni minister potrebno kritje.

Belgrad, 26. sept. (Izv.) Danes dopoldne od 10. do 12. ure se je vršila seja finančnega odbora. Najprej so razpravljali o zakonu o neposrednih davkih. Po poročilu dr. Kumanudija je bilo sklenjeno, da se bo na prihodnji seji izvolila posebna sekcija, ki se bo pečala s tem zakonom. Nato so prišli na vrsto draginjske doklade oficirjem in poštnim uslužbencem. Odbor je sklenil, da se to vprašanje reši obenem s povišanjem doklad vsem državnim uslužbencem. V ta namen je bil pozvan finančni

minister dr. Kumanudi, da stavi svoj predlog, nakar bo o tem odločal finančni odbor. Ako najde finančni minister kritje, se bo to vprašanje rešilo za vse državne uslužbence enako, ker se vsi nahajajo v enaki bedi. Prihodnja seja bo jutri ob 4. popoldne.

Belgrad, 26. sept. (Izv.) Danes dopoldne ob 10. uri se je vršila seja pododborna zakonodajnega odbora za uradniški zakon. Od vlade sta se udeležila seje namestnik ministrskega predsednika Trifković in finančni minister dr. Kumanudi. Trifković je pojasnil, kako je prišlo do tega zakona. On misli, da se more ta zakon urediti samo za normalne razmere; dokler pa te ne nastopijo, se morajo od časa do časa regulirati draginjske doklade. V ta namen bo vlada stavila poseben predlog. Finančni minister dr. Kumanudi je poročal o finančni strani in izjavil, da bi trebalo 100 milijonov dinarjev, če bi se doklade zvišale samo za 1 dinar. Zato ni govora o povišanju plač, dokler ni kritja. O tem se bo razpravljalo na seji finančnega odbora. Seja se bo jutri dopoldne nadaljevala.

Tajna seja parlamentarnih klubov pri predsedstvu vlade.

Belgrad, 26. sept. (Izv.) Danes ob 6. uri zvečer je bila nujno sklicana seja načelnikov parlamentarnih klubov. Seja se je vršila v predsedstvu vlade in je trajala do pol. 8. ure. Od vlade so bili navzoči minister Trifković, Timotijević in Kumanudi. Za radikalni klub se je udeležil seje dr. Gjuričić, za demokratski klub Davidović, za Jugoslovanski klub dr. Dulibić, za zemljoradniški klub Vojislav Lazić. O razpravi in sklepkih se drži stroga tajnost. — Krožijo različne kombinacije. Najverjetnejše je, da so razpravljali o stališču naše vlade napram orientskemu vprašanju in o notranjepolitičnem položaju, ki se je tako poostil, da utegne priti do spremembe v vladi.

Tajni ekspozice dr. Ninčiča.

Belgrad, 26. sept. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta je zunanji minister podal obširno poročilo o pogajanjih v inozemstvu, o položaju na orienitu in o zunanjepolitičnem vprašanju sploh. Če je vlada v tem oziru kaj sklenila, ni znano, ker vlada o celem poteku seje stroga tajnost. Dr. Ninčič je prosil ministre, naj o tem ničesar ne poročajo, ker da bo on dal zastopnikom časopisja obširen ekspozice.

Izplačilo obveznic.

Belgrad, 26. sept. (Izv.) V zakonu o proračunu za leto 1922/23 se nahaja postavka, da se imajo izplačati obveznice za odvzetih 20 odstotkov pri markiranju bankovcev do 1000 kron. Poslanec Jugoslovanskega kluba Stanovnik je stavil na fin. ministra dr. Kumanudija interpelacijo, v kateri navaja, da je med ljudstvom veliko pomanjkanje denarja, tako da ne morejo plačati niti davkov. Poslanec je zahteval od finančnega ministra, da izda naredbo, da morajo davčni uradi sprejemati obveznice za plačilo davkov. Na ta način bo država najlažje izplačala te bone.

Mažarski napad na našo obmejno stražo.

Belgrad, 26. sept. (Izv.) »Novi List« poroča iz Subotice, da je oddelek mažarskih regularnih čet napadel pri Mihaljevu našo obmejno stražo. Nekaj napadalcev je bilo ranjenih, ostali so bili pregnani nazaj.

ZA AKTIVNO POLITIKO.

Belgrad, 26. sept. (Izv.) »Pravda« poroča iz Sarajeva, da so se v Bosni vsi Hrvati razen pristašev Hrvatske zajednice izrekli za to, da morajo njihovi poslanci sodelovati pri delu v narodni skupščini.

Poračunajte naročnino!

Politične novice.

+ Strah demokratov pred občinskimi volitvami. Jutrovske svinčene in premogarske gospodarje je postalo strašno strah. Bliža se dan obračuna pri obč. volitvah. Ta dan bo ljubljansko prebivalstvo imelo priliko, pokazati svoje pošteno in nekupljeno mnenje o ljudeh, ki so stebri režima pri nas in v državi. Ogromna večina izstradanega ljubljanskega prebivalstva ima le eno željo, nastopiti skupno proti tej klikli, ki tira v propast ne le Ljubljano in njeno prebivalstvo, marveč proti ugonobiti gospodarsko vse slovensko ljudstvo. Pred sodbo tega in takega ljudstva je strah gospode demokratke. In dočim »Slovenski Narod« v dolgovoznih člankih dokazuje, kaj vse bi bili liberalci v teku svojega 40letnega vladanja nad Ljubljano morali storiti, a niso, ter svoje dobro srce razodeva volivcem sedaj pred volitvami, pa mlado »Jutro« hoče Ljubljancem s frazo o »klerikalizmu« zakriti oči, da ne bi videli, kako jim režimski ljudje med krikom in zabavljanjem zoper klerikalizem praznijo žepe. Mladi Jutrovci menijo, da imajo v Ljubljancih še pred seboj stare purgarje iz predvojnne dobe, ki jim socialna beda ni hodila dosti na misel. Danes so druge razmere. Ljudje vedo, da je strahilo s klerikalizmom samo krinka za plačkanje revežev od strani demokratskih bankokratov. — Besede včerajšnjega »Jutra« so sicer namenjene narodnim socialcem in socialdemokratom. Napisane so v naivni veri, da bo ljudstvo pri branju takih protiklerikalnih otrbov pozabilo na lastno gorje in na sodbo nad tistimi, ki so to gorje povzročili in ga vzdržujejo. — Ljudstvo pa je v nesreči in pomanjkanju dozorelo ter bo sodilo krivce in njihove pomagače po zaslugi!

+ Na naslov narodnih socialistov je priobčilo »Jutro« uvodnik, iz katerega posnemamo: »Marsikateri od današnjih političnih ljudi je bil še nezaveden mladenič, ko so liberalci s svojo nadvlado osrečevali slovenski narod. Veliko jih je, ki so že napol pozabili najramotnejše čase, v katerih je liberalizem vihtel nad našim narodom svoj neusmiljeni bič. Brezdomovinstvo, klečeplastvo pred Belgradom na škodo vsega naroda, hinavstvo, brezvestno partizanstvo, korupcija in terorizem, to so še glavne poteze slovenskega liberalizma v predvojni dobi... V Ljubljani in v drugih mestih je nastop demokratov veliko bolj umerjen in zvit. Kar dela demokratstvo na deželi z odprtim vizirjem brezobzirno, delajo po mestih pod vodstvom najvišjih demokratov razni demokratsko-socialistični agitatorji z zahrbtnostjo in sladkovabljivo demagogijo. Ni čudno, da v takih razmerah pristaše v bivšem ljubljanskem občinskem svetu zastopanih demokratov — glava boli. Njim so voditelji govorili o kvarnosti in nesreči liberalizma, na lastni koži so občutili, za lastnimi očmi

videli, kako zopet raste klerikalna prepotenca. Slehernemu človeku na deželi in v mestih so se morale odpreti oči, kaj znači podpirati demokratke in se ž njimi vezati. Stojimo pred ljubljanskimi občinskimi volitvami in sedaj je čas, da si pametni ljudje vseh vrst dobro premislijo svoje stališče napram demokratom... Z demokratki nobene skupnosti, brezobziren boj proti njim.« — Resnici na ljubo ugotavljamo, da postavlja »Jutro« tam, kjer smo mi zapisali »demokratke«, povsod »klerikalce«. Ker pa »Jutro« članek krasno paše na demokratke, — demokratje pač same sebe najbolj poznajo — smo napisali mutatis mutandis najlepše dele in se »Jutru« iskreno zahvaljujemo, da nam je dalo na razpolago v dirljivi slovenščini in epohalnem stihu sestavljen agitacijski članek proti demokratu. Se priporočamo še za nadalje.

+ Zemljoradniki in parlament. Belgrajsko »Videlo« poroča, da je zemljoradniški klub poklical zaradi dogodkov v Dalmaciji vse svoje poslance nujno v Belgrad, da z ozirom na te dogodke zavzamejo svoje stališče napram vladi. Če vlada ne bo pustila, nameravajo zemljoradniki zapustiti parlament. (V Dalmaciji je prišlo zaradi odpora težakov proti izplačilu zemljiške najemnine na kmete do krvavih spopadov.)

+ Pohvala. Lord Curzon je izjavil zastopniku tiskovnega oddelka v Parizu: »Sem zelo zadovoljen, da sem se mogel dolgo razgovarjati z Nj. Vel. kraljem Aleksandrom, ki je zelo uvideven državnik. Prijetno mi je bilo tudi razgovarjati se z g. Pašičem, ki ima veliko izkustva v vprašanjih tihočih se orienata in z g. Ninčičem, ki ga že od prej poznam. Ti razgovori so napravili name lepe vtise.« — Angleži dobro vedo, kdaj koga hvalijo in zakaj.

+ Zahteve dunajskih Čehov. Na Dunaju stalno naseljeni Čehi so na nekem zborovanju nedavno zahtevali, da se mora pouk na manjšinskih šolah vršiti ne le v narodnem jeziku, ampak tudi v narodnem duhu. Zato morajo biti učitelji na teh šolah Čehi in ne Nemci. Poučevati pa se mora na teh šolah tudi državni jezik. Tozadevno resolucijo so izročili avstrijskemu predsedniku Hainischu.

Našemu ljudstvu!

Samo še nekaj dni in zopet se začne pouk na ljubljanskem vseučilišču. Večina slovenskega dijaštva, ki študira v Ljubljani, je revnih starišev in bi v teh razmerah drugod sploh ne mogla študirati. Doslej je vlada podpirala te revne visokošolce s tem, da je dajala kredite dijaški menzi, kjer se je hranilo nad 400 revnih, večidel kmetskih in delavskih študentov. Ker pa je letos vlada odrekla svojo pomoč, češ da nima denarja, stoji sedaj veliko veliko revnih dijakov tik pred vpisovanjem v negotovosti, ali bodo mogli nadaljevati svoje študije ali ne.

Naši visokošolci so vsled tega primorani, da si skušajo pomagati sami in se obračajo na naše zavedno slovensko ljudstvo, da jim pomaga, da ne bodo primorani opustiti študiranja. Vsa javnost se gotovo zaveda, da rabi iz svojih vrst izobražencev, ki bodo skrbeli za njegovo izobrazbo, za napredek naših organizacij in ki bodo znali kot učitelji, uradniki, inženirji, zdravniki, profesorji in sodniki uvaževati ljudske težnje in potrebe. Trenutno se niti zavedati ne moremo, kaka škoda bi bila za naše ljudstvo, ko bi ne mogli več študirati fantje, ki prihajajo iz kmetskega in delavskega stanu. Na važnejših mestih rabi naš kmet in delavec izobrazbenca, ki iz svoje mladosti dobro pozna trud in znoj delavnih rok. Imeti moramo zavednih izobražencev, ki bodo razumeli in neustrašeno branili ljudske zahteve in pravice.

Visokošolsko dijaštvo se zato obrača na celokupno javnost, da pripomore z združenimi močmi odboru, ki se je sestavil z namenom, da podpre revne dijake, da jim omogoči nadaljevanje študiranja. One, ki bodo dobili od tega odbora še posebej pisane prošnje, prosimo, da se za stvar zavzamejo, vse pa prosimo, da po svojih močeh kolikor mogoče prispevajo pri nabiranju živila za našo dijaško kuhinjo. Prosimo predvsem naša dekleta in vsa naša društva, da skušajo nabrati čimveč živila ali denarnih prispevkov. Dobrodošlo je vse, predvsem krompir, fižol, žito vsake vrste, sadje, zelje, drva in podobno. Nabrana živila spravite na primeren kraj in sporočite množino do 18. oktobra t. l. na naslov: Dijaško podporno društvo, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5. Za odpravo živila bo preskrbel odbor. Iz krajev, ki so v bližini Ljubljane, naj se po možnosti dostavi nabrano blago v »Marijanišče« v Ljubljani.

Prepričani smo, da se v tem težkem času ne obračamo zastoj na naše zavedno ljudstvo, ki doslej še nobeni dobri stvari ni odreklo svoje darežljive roke.

V Ljubljani, 25. septembra 1922.

Pripravljalni odbor dij. podpor. društva.

Častno predsedstvo:

Dr. A. B. Jeglič, škof, Dr. A. Korošec.

Dnevne novice.

— V ljubljansko semenišče naj pridejo gg. bogoslovci v petek, dne 6. oktobra, popoldne ali najkasneje v soboto, dne 7. oktobra, z jutranjim vlakom. Zaradi reda naj vsak po dopisnici naznani semenškemu vodstvu uro svojega prihoda.

— Proračun za l. 1923. Po ustavi bi moral biti proračun za naslednje leto gotov do 20. novembra vsakega leta. Zato je finančno ministrstvo že zdavnaj pozvalo vsa stalna ministrstva, naj predložijo pravočasno svoje proračune. Nekatera ministrstva so se temu pozivu odzvala, druga zopet ne. Zato bo finančno ministrstvo samo izdelalo proračun. Prihodnji proračun bo baje izkazoval 9 milijard dinarjev letnih potrebščin.

— Nova kazen za princa Jurija. Ker je princ Jurij doslej ni pokoril povelju, da se nastani v Nišu, ga bo po poročilih iz Belgrade doletela nova kazen. Kraljeviča bodo po § 20 dvorskega statuta izključili za nekaj časa od dvora.

— Zakaj so črtali prispevek za ekskurendne šole? Čisto naravno. Gospodje v prosvetnem ministrstvu ne vedo, kakšne so to. Latinski menda ne znajo. Zato so si dali toliko truda, da so poiskali človeka, ki je imel čas gospodom to reč posneti. In ta učenjak je pogruntal tole: »Ekskurendne šole niso nič drugega, kakor izletne šole.« In gospodje so si mislili: »Kako! Tisti učitelji, ki imajo pa toliko časa, da lahko ustanavljajo take šole in si za kratek čas delajo izlete, naj jih le še delajo, pa ne za naš denar. Ljudstvo naj ve, da znamo mi varčevati. Lepše in jasneje ne moremo tega nikjer pokazati, kakor pri »izletnih« šolah. Tako je, da boste vedeli.

— Zakaj so črtali kar cele postavke proračuna? Čisto jasno. Saj bi lahko plošno ves proračun za nekaj procentov znižali. Tako bo vsak nekaj dobil, čeprav malo manj, kakor se je nadejal. Ali čemu računati, čemu številke popravljati! Škoda časa! Svinčnik v roke, pa prečrtajmo nekaj števil, pa je. Kakor kadar vojake decimirajo... Vsak deseti mora pasti, ali ne kriv ali ne, koga to briga!

— Nove poštne pristojbine. Po razpisu ministrstva z dne 20. septembra so se v zemskem prometu zvišale poštne pristojbine, in sicer takole: za pisma do 20 g 1 Din, za vsakih nadaljnjih 20 g pa še 10 par. Dopisnica navadna 50 par, odgovorom 1 Din. Tiskovina za vsakih 10 g 20 par; tiskovine za slepce za vsakih 10 g 10 par. Blagovni vzorci za vsakih 10 g 20 par, najmanj pa 50 par. — Poslovni papirji za vsakih 50 g 20 par, najmanj 1 Din. — Priporoka (vpisnina, rekomandacija) 2 Din. — Vrednostna pisma poleg pristojbine za priporočeno ali vpisano pismo iste teže še vrednostna pristojbina, in sicer: do 100 Din, 1 Din, od 100 do 500 Din, 1 Din, od 500 do 1000 Din, 5 Din, od 1000 do 5000 Din 10 Din in dalje za vsakih nadaljnjih 1000 Din po 1 Din več. — Obvestila 30 par, dostavnina 2 Din. — Nakaznice do 25 Din, 1 Din, od 25 do 50 Din, 1 Din 50 par, od 50 do 100 Din, 2 Din, od 100 do 300 Din, 3 Din, od 300 do 500 Din, 4 Din, od 500 do 1000 Din, 5 Din. — Za ovratne nakaznice, ki so dovoljene do 1000 Din, je pristojbina do 2000 Din, 5 Din, od 2000 do 3000 Din 7 Din, od 3000 do 4000 Din, 9 Din, od 4000 do 5000 Din pa 12 Din. — Izplačnina do 50 Din 20 par, od 50 do 1000 Din, 50 par, od 1000 do 5000, 1 Din. — Ekspresnina za pisemske pošiljke, vrednostna pisma in nakaznice po 1 Din, za pakete pa po 5 Din. — Časopisi vsak izvod po 5 par za vsakih 100 g. — Paketne pristojbine ostanejo neizpremenjene. — Te pristojbine so stopile v veljavo 25. dnem meseca septembra 1922 l.

— Poštino za časopise, pošiljane po jugoslaviji, je pošto ministrstvo kar kratkaj potem brez vsake predhodne objave zvišalo za 150 odstotkov. Od vsakega časopisa treba odslej plačati mesto dosežanih 2 pari (8 vinarjev) celih 5 par ali 10 vinarjev. Časopisi, ki so težji kot 100 gramov, plačajo dvojno poštino. Umevno, da tega poviška noben časopis ne bo mogel kriti iz dosedanje, itak znatno prenižene naročnine, in bo moral zopet apelirati na cenj. naročnike.

— Pojasnilo v zadevi oglasov: sporočanje naslovov v oglasih itd., daje uprava našega lista samo tedaj, ako je vprašanju priložena zadostna znamka. Ker insertent ne ve, koliko strank se bo zanimalo za njegov oglas, in torej ne more naprej plačati zadevne pristojbine za poštino, mora isto v vsakem slučaju trpeti vprašalec sam. Vsa vprašanja brez priloženih znamk romajo torej brezobzirno v koš.

— Naročnino povišujejo zagrebški listi. Utemeljeno je zvišanje s podražitvijo papirja in tiskarskih potrebščin, z zvišanjem plačila za osobe, z zvišanjem poštinih, brzo-odgovornih in telefonskih pristojbin itd. Ker so stroški znatno obremenjujejo tudi slovensko časopisje, se bodo brez dvoma tudi nas časopisi v doglednem času podra-

žili. V Zagrebu stanejo dnevnikarji danes v nadrobni prodaji 6 kron mesto 4.

— Z Jesenic. V nedeljo je imela na Savi shod skupina pešice soc. demokratov, na katerem so bili tudi komunisti in par članov J. S. Z., vseh vkup do štirideset. Dr. Korun je kot povabljen govornik omenil, da še ni imel na Jesenicah tako klavernega shoda. Mnenju dr. Koruna, da mora biti, kdor je strokovno organiziran pri kovinarjih, tudi istega političnega prepričanja, so navzoči burno ugovarjali. Če bo šlo tako naprej — je dejal dr. Korun — bodo klerikalci kmalu imeli večino. Večkrat je omenil z gnevom meščanske stranke, pozabil pa povedati, da je danes soc. dem. stranka najbolj meščanska, oziroma buržujska stranka, primerjaj: Anton in Etbin. Vlekel se je nato dolgčas tako dolgo, da so eni odšli, drugi pa pospali, ostali so se pa na koncu še med seboj skregali ter odšli v mnenju, da Koruna več na Jesenice treba ni. Jeram pa je milo gledal, kje so tiste njegove množice, s katerimi se sicer tako radi pobaha. Tako se je končal shod s prepričanjem prijateljev marksističnega naziranja. Pa pravijo, da je enotne fronte treba, a so si še sami med seboj nezdini. — Otividec.

— Z Jesenic. Ko so se Čehi, Sokoli, vozili skozi Jesenice, so vsele zastave na ljudski šoli. Prav, saj so tujci in prav je, da jih na ta način pozdravijo. Toda leta 1920 so se tudi vozili skozi Jesenice Čehi, Orli, takrat pa ni bilo izboženih zastav. Dvojna mera! Demokratično učiteljstvo je hotelo zapreti 1. razred meščanske šole, češ da ni prostora, Sokoli pa imajo sedaj telovadnico ljudske šole za svojo. Vprašamo: s čigavim dovoljenjem? Kdo je zidal šolo, ali mi občani, ali pa samo Sokoli? Sicer pa naj si napravijo Sokoli barako, če že 15 let zidajo dom, a ga še ne spravijo vkup.

— Čudno gospodarstvo pri naši šolski upravi. Razširjali so šole na vse strani, ustanavljali so nove razrede in nove paralele, četudi v mnogih slučajih proti volji ljudstva. Dovoljevali so dopuste, večinoma nepotrebne. Delali so brez premisleka, brez vpogleda na prihodnost. Pametni ljudje so rekli: tako ne more iti dolgo. Nihče pa ni pričahal, da bo prišla tako nenadoma zavora iz Belgrade. Pravijo, da ne bodo nobenega razreda več dovolili, ker so še dosedanj letošnji novi učitelji in učiteljice v velikih negotovosti za svojo plačo. Ustavili so razne že zaslužene nagrade, voditeljske doklade ter skrčili znatno prejemke učiteljicam ženskih ročnih del. Niso pa skrčili — to konstatiramo — tistim učiteljem in učiteljicam prejemkov, ki brez dela ali vsaj brez šolskega dela bivajo v Ljubljani. Šolska oblast jim pa dovoljuje brez vse potrebe premestitev v Ljubljano, kjer jim ne ve najti mesta za kako delo v šoli. Tako ne bo šlo, gospoda!

— Poročil se je dne 25. sept. gospod Matija Burger, trgovec iz Postojne, z gđ. Ivano Bizjak. Obilo sreče!

— Smrt rojaka v Ameriki. Dne 9. t. m. so v naselbini Monessen, Pa pokopali slovenskega rojaka Antona Grazutija, ki je bil doma v vasi Zapotok, fara Ig pri Ljubljani. — V Amherst, Oh je umrl Blaž Rabič iz Kranjske gore, star 53 let. V Ameriki je bil 18 let. Doma zapušča 3 brate in eno sestro, v Ameriki pa enega brata.

— Koliko službenih let ima Pribečević? Na podlagi člena 5. zakona o vračunavanju službenih let onim, ki so delali na narodnem polju v Stari Srbiji in Macedoniji in v drugih krajih kraljevine pred zadnjimi boji za ujedinjenje in osvobojenje je prosil tudi minister prosvete Pribečević, da se mu vračunajo v službena leta: Dve leti službe na učiteljski v Pakracu in v Karlovcih (od l. 1899 do l. 1901), potem doba od l. 1902 do l. 1914, ko je bil urednik »Srbobrana« in leta od l. 1906 do l. 1918, ko je bil poslanec v hrvatskem saboru. Ministru Pribečeviću je bilo seveda takoj priznано 19 službenih let in sicer od l. 1899 do l. 1918 ali natančneje 18 let, 3 mesece in 19 dni.

— Določitev cen za trboveljski premog bo predmet novih razprav in pogajanj med ministrstvom za promet in med družbo. Družba zahteva z ozirom na zadnje oviske rudarskih plač s svoje strani zvišanje cen za premog, ki ga dobavlja državnim železnicam. Belgrajski listi zahtevajo, da se vprašanje določitve premogovnih cen med trboveljsko družbo in med ministrstvom za promet postavi na popolnoma novo podlago.

— Člani SDZ. se obveščajo, da oddajo denarne prispevke, nabrane potom nabiralnih pol, še pred odhodom v Brno na račun SDZ. v Ljubljanski kreditni banki. — Odpor.

— Zaplenjena je bila zadnja številka »Autonomista«. Policija ni bila zadovoljna s »poglavjem o princih«.

— Policijo na konjih bo dobila občina Subotica.

— Novosadska občina za uradnike. Novosadska občina je sklenila, da parcelira in proda okrog 600 oral občinskega sveta. Izkupilek bo dala občina na razpolago uradnikom za zidavo malih stanovanjskih hiš.

— Vpoklici rekrutov neslovanske narodnosti. V Vojvodini so vpoklicali na vo-

jaško službovanje večje število vojakov neslovanske narodnosti, večinoma letnikov 1899 do 1901.

— Iz časnikarskega življenja. V ameriških listih beremo: V New Yorku se je neki časnikarski reporter preoblekel v berača z edinim namenom, da se prepriča, koliko berači zaslužijo na dan ter da potem to popiše. Prvi dan so mu ljudje darovali 25 dolarjev, drugi dan že 30. Tretji dan pa ga sploh ni več v uredništvo. Človek bi mislil, da se v Ameriki beračem bolje godi kot časnikarjem. Pri nas pa se vsem duševnim delavcem od državnih do zasebnih ne godi nič boljše ko našim beračem.

— Prepovedan list. Ministrstvo notranjih zadev je prepovedalo list »Kölnische Volkszeitung«, ker piše itd.

— Nov list. Začetkom oktobra začne v Splitu izhajati nov list »Jadranska Straza«, katerega namen bo, pospeševati naše pomorske interese.

— Kongres za zračno pravo v Pragi. Dne 25. t. m. se je začel v Pragi pod predsedstvom enega člana vlade kongres za zračno pravo, ki bo razpravljal, kako mednarodno urediti zračni promet. Na kongres je dospel mnogo zunanjih reprezentantov pravne znanosti, ki se pečajo z zračnim pravom.

— Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole se prične na drž. moškem učiteljski v Ljubljani dne 8. novembra 1922 ob 8. uri zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za priupust k usposobljenostni preizkušnji se naj predložijo po šolskem vodstvu pravčasno okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najpoznejše do dne 25. oktobra v rokah izpraševalne komisije. Posebna povabila k izpitu se ne bodo pošiljala; kdor bi ne bil pripuščten, se bo pravčasno obvestil. — Izpraševalna komisija za obče ljudske in za meščanske šole v Ljubljani.

— Jugoslovansko akademsko podporno društvo v Brnu naznanja dijakom, ki žele priti na tuk. visoke šole, tole: Na temelju sedanjih cen, ki splošno padajo, se je sestavil za pokritje rednih mesečnih izdatkov naslednji eksistenčni minimum: a) stanovanje (luč, zajutrek, postrežba in kurjava 300 Kč; b) kosilo in večerja 300 Kč; c) osebne potrebe (pranje perila, poprava obleke in čevljev, šolske potrebščine itd.) 200 Kč. Akademiki morejo stanovati tudi v dijaških barakah in plačajo v tem slučaju samo 16 Kč mesečno za stanovanje; s seboj pa morajo prinesiti odeje. V menzi »J. A. P. D.«, ki je v Praški ulici 16, se plača 10 Kč dnevno za kosilo in večerjo. Pod c) takse in šolnina (za tehniko 150 Kč, za veterino 180 Kč semestralno) niso vštete. Vpisovanje traja na tuk. visokih šolah do 7. oktobra t. l. Društvo je uvedlo neke akcije za olajšanje gospodarskega položaja svojih članov in upa, da bo vsaj deloma uspelo.

— Prostovoljno gasilno društvo v Stožicah vabi k velikim vrtnim veseljem, ki se vrši v nedeljo, dne 1. oktobra 1922 v gostilniških prostorih g. J. Pečnika (vlg. Urbanček) v Stožicah. Začetek ob 8. uri popoldne. Vstopnina prosta. Ker je čisti dobiček namenjen za popravilo gasilnega doma, se prostovoljni darovi hvaležno sprejemajo. Veselica se vrši ob vsakem vremenu.

— Zavrata napada na orožnika nar. Malgaja, izvršenega dne 16. avgusta t. l. v Mengšu, je osumljen neki Ivan Ankrat, ki je baje pobegnil iz Mariborske kaznilnice. Ta človek je prodajal že delj časa manufakturno blago na Posavju, katero je bilo pokradeno, tako se trdi, pri trdnici Renzinger in Balkanu v Ljubljani. Ta posel mu je šel precej časa dobro od rok. Pojavil se je na Posavju že začetkom avgusta in do zadnjih dni prodajal nemoteno blago, o katerem je trdil, da ga dobiva iz Nemške Avstrije. Zendarmerija pa ga je zasledila, ko se je peljal s kolesom s polnim nahrbtnikom blaga proti Sv. Jakobu o. S. Ko je opazil, da mu orož. patrolja sledi, je pustil kolo in blago ter stekel preko travnikov v bližnji gozd. Patrolja je streljala za njim, pa brez uspeha.

— Utonila je v noči od 22. na 23. septembra Grašek Ana v potoku Mlinšca. Bila je udana alkoholom in se vsled tega ni razumela z možem. Kaj je neposreden vzrok njene smrti, ni znano.

— Sp. Umore? Dne 25. septembra je bil pripeljan iz Sp. Šiške v bolnico z rešilnim vozom neznan mož, 65 let star, s prebito lobanjo in v nezvesti. Včeraj popoldne je mož umrl. Gre bržkone za umor.

— Slovenski in hrvatski rekruti v Rimu. Rimski »Tribunac« javlja, da bodo slovenski in hrvatski rekruti iz Jul. Benečije dodeljeni polkom, ki so nastanjeni v Rimu.

Štalerske novice.

— Predaja ozir. prevzem obmejnih oze-melj. Jugosl.-avstr. odbor za regulacijo meje, ki je te dni končal svoje delo na našem (štajerskem) ozemlju, je izdal važno odredbo glede predaje ozir. prevzema oze-melj, ki so po razmejnitvi pripadla eni ali drugi državi in sicer v obmejnih delih pri Radgoni, Tank, Košenjak—Peci. Odredba se glasi: »Obmejni prebivalci, ki imajo bivališča na ozemlju, katero treba izročiti drugi državi, se lahko do najdalje 21. decembra 1922 z vsem svojim premičnim imetjem — ne da bi trebalo plačati kake pristojbine — preselijo na ozemlje one države, pod katere upravo so bili pred predajo. V to svrhu si morajo preskrbeti do 30. septembra t. l. izvozno potrdilo občine in pokrajne oblasti one države, pod katero upravo so bili do časa predaje.«

— Sv. Andraž pri Velenju. Povodom petindvajsetletnice mašniškega posvečenja je imenoval občinski odbor v svoji seji dne 10. septembra g. župnika Maksa Ocvirk-a častnim občanom občine Sv. Andraža. Častitemu jubilaru, ki si je za časa svojega službovanja pri nas pridobil spoštovanje in srce slehernega občana, kličemo: Bog ga ohrani še mnogo let!

— Minister Marko Trifković se je z Dunaja nazaj gredé ustavil v Mariboru ter je posetil razstavo, katero je pohvalil. Obiskal je zvečer tudi gledališče, katero mu je zelo ugajalo, ker so ravno tisti večer igrali v srbsčini igro »Običen čovek«. Drugi dan jo obiskal tudi elektrarno v Fali.

— Š. Požar. V Strnišču pri Ptujju je zgorela v noči od 21. na 22. t. m. glavna delavnica Mizarske zadruge s stroji vred popolnoma. Rusi so gasili. Škode je 2 milijona kron.

— G. dr. Zoran Jošt se je naselil kot praktični zdravnik v trgu Zalec, kjer ordinira v Kodretovi hiši št. 26, prvo nadstropje.

— Dve smrtni obsodbi v Mariboru. — Či se je zaključilo mariborsko porotno zasedanje z dvema smrtnim obsodbama. V Ščavnici pri Sv. Ani v Slov. goricah so v noči od 23. na 24. marca 1921 našli pred hlevom mrtvega posestnika Fortmüllerja. Storitli so mu presekali glavo. Sum je takoj padel na 25 letno Fortmüllerjevo ženo Marijo rojeno Grafoner in na njenega ljubimca Petra Zemljiča. Svojas se je o tem vodila preiskava, ki pa je bila radi pomanjkanja dokazov ustavljena. Pozneje se je preiskava obnovila. Marija Fortmüller je obdolžila dva svoja brata in še dve drugi osebi, tako da je bilo obtoženih umora šest oseb. Zaslišanih je bilo 58 prič. Porotniki so vprašanje, glaseče se na umor, potrdili pri Mariji Fortmüller in Petru Zemljiču, glede ostalih štirih obtožencev pa zanikali. Marija Fortmüller in Peter Zemljič sta bila nato obsojena na smrt na vešalih, ostali obtoženci pa so bili oproščeni. Zagovornik dr. Gorišek je prijavil ničnostno pritožbo.

— Pri mestni klavnic celjski je oddati službo obratovodje. V poštem pridejo predvsem oni prosilci, ki so opravljali že slične službe, in osebe, ki so kot dalje službi podčastniki bili v vojaški službi. Plača pa dogovor. Pravilno kolekovane prošnje, katerim je priložiti rojstni, domovinski list, izpričevala o dosedanjem civilnem in vojaškem službovanju in pravstveno izpričevalo, je vložiti do 8. oktobra t. l. pri mestnem magistratu. — Mestni magistrat celjski, dne 19. septembra 1922.

— Vrtnarska razstava, ki je bila prirejena od vrtnarskega društva v Mariboru, je imela popoln uspeh. Vse, kar je bilo razstavljeno, je bilo prvovrstno. Poznavalci so izjavili, da so mariborski vrtnarji glede spretnosti in umetnosti kos inozemcem. Veliko pozornost je vzbujalo razstavljeno krasno sadje in tudi lepi poljski pridelki, zlasti g. Urbaneka. Vrtnarsko društvo v Mariboru pa namerava prihodnje leto nagraditi vse one, ki bodo razstavili prvovrstne vzorčne vrte in one v Mariboru, ki bodo imeli svoja okna s cveticami najlepše okrašena, oddajajo pa bo tudi različne sadike in semena po nizki ceni, ubožnim slojem ljudstva pa celo brezplačno. V torek, dne 26. t. m. po sklepu razstave bo vrtnarsko društvo razprodalo vse razstavljene cvetlice, rastline in poljske pridelke.

Gospodarstvo.

— g. Ziti trg. V začetku prejšnjega tedna so prišle cene žitu padati, koncem tedna pa so se prišle zopet vsled padca naše valute v Curihu zopet dvigati. Izvoza ni in to vsled visoke carine in neurejenega prometa. Dalmacija dobavlja ameriško moko, samo kvaliteta ni dobra. Zagreb dobavlja italijansko žito, ki je dobre kvalitete in cenejše od našega. Trgovina na žitnem trgu je zelo slaba. Cene so sledeče: pšenica je nekoliko bolj čvrsta v ceni ter notira 16.20—16.40 kron, oves 12.00—12.40 kron, ječmen 16.00 kron, koruza 14.50 kron, pšenična moka (št. 0) 23.00 kron.

— g. Carinska odredba. Sveže ali soljene glave, noge zaklane živine, ki se dajo uporabiti za človeško prehrano, se morajo cariniti kot meso po tr. št. 8/2 a izvozne tarife z dne 17. julija 1922, če se na njih nahajajo mehki deli (meso, koža, žile) itd.

— g. Vzajemno znižanje carine med Avstrijo in Italijo. Pogajanja med Avstrijo in Italijo za obojestransko znižanje carine so uspela. To znižanje bo veljalo tudi za uvoz italijanskega vina.

— g. Koliko producirajo v Nemčiji novčanic. Nemška državna banka tiska dnevno za tri milijarde novčanic. Na pomoč je morala vzeti tudi privatne tiskarne. Od 15. oktobra dalje če izdajati dnevno za 7 milijard novčanic.

— g. Ameriško posojilo v Avstriji. Iz Pariza javljajo, da je neka ameriška skupina ponudila Avstriji posojilo v znesku 12 milijonov dolarjev pod pogojem, da bo vpoklican v kontrolno komisijo en njen član.

— g. Prošnje za devize in valute. Generalni inspektorat je z odlokom J. br. 16.038 z dne 25. septembra 1922 odobrom za promet z devizami in valutami pri Narodni banki naročil, da do vstega 30. septembra 1922 rešujejo prošnje, pri katerih je rok plačila do konca tega meseca, kakor tudi za dospelo robo, ki je bila naročena pred 2. septembrom.

BORZA.

Curih, 26. septembra. Devize: Budimpešta 0.21 1/2, Berlin 0.37 1/2, Italija 22.90, London 23.65, New York 535.25, Pariz 40.80, Praga 16.80, Dunaj 0.00 1/2, Sofija 3.20, Zagreb 182 1/2, Varšava 0.67 1/2, Holland 207.50, Bruselj 38.45. — Valute: n.-a. kro-ne 0.00 1/2.

Zagreb, 26. septembra. Devize: Budimpešta 2.50—2.90, Berlin 4.77—4.92 1/2, Italija 2.78—2.85, London 290.70—296.70, New York 66.50—67.00, Pariz 5.02 1/2—5.10 1/2, Praga 206.—210.—, Dunaj 8.80—9.30, Curih 12.61, Varšava 95—1.05. — Valute: Dolar 65.—65 1/2.

Ljubljanske novice.

Ij Beden položaj upokojencev tobačne tovarne. Prejeli smo: Vsi upravičeno tožijo o svojem nezgodnem položaju, toda kaj še naj pričemo mi, upokojenci tobačne tovarne, ki dobivamo 200 dinarjev mesečno pokojnine? V Neronovih časih so sužnji imeli vsaj vso preskrbo, dočim mečejo nam, ki smo se za državo pošteno trudili in ji pomagali dobivati bogate davke, kosti, od katerih ne moremo ne živeti ne umreti. Zima je tu, mi pa ne vemo, odkod vzeti obleke, obutve, kuriva itd. V avstrijski republiki pravijo, da vlada stiska, tobačni upokojenci, naši tovariši po delu, vsaj ne strdajo. Pri nas so od lanskega leta cene za več kot polovico poskočile, doklade pa so vedno iste. Mi ne zahtevamo nič, kar bi nam po pravici ne šlo; izplačajte nam naših mesečnih 80 K v predvojni veljavi, pa bomo zadovoljni. Kar zmore beraška Avstrija, to smo pač zmogla bogata Jugoslavija. Sicer smo pa zvedeli, da nam je bilo v Beogradu že dvakrat nakazano povišanje drag, doklad, pa — da je v Sloveniji nekdo tako delal, da nam je to odjedel. Naše poslanice prosimo, naj se za nas zavzamejo, ko bo vprašanje uradniških plač na vrsti. — Upokojenci in upokojenke.

Ij še dojenec niso prizanesli. Pišejo nam: Ako si v najhujšem vojnem času prišel v tukajšnje otroško bolnišnico, da sprejmejo v oskrbo bolnega otročka, se je to zgodilo brez najmanjšega obotavljanja. Zavod je bil v zasebnih rokah ter je prejemal le nezadostno javno subvencijo. Kljub temu otroci niso nikoli stradali in ležali so v suhem. Danes je uprava zavoda v državnih rokah in kakor po vseh državnih dobrodelnih zavodih se je tudi tu sprejemanje oskrbovancev skrajno omejilo. V zadnjem času je država črtala izdatke za tri sestre, tako da ostane v zavodu samo še devet sestra. Je pa v zavodu vedno do 50 bolnih otrok, katerih najstarejši je star sedaj tri leta. Razen strelbe ponoči in podnevi je treba vsak dan oprati nad 600 ko-

sov perila in kuhati za približno 70 do 80 oseb, pospravljati in vrhu tega obdelovati obsežen vrt. Vse to delo naj zmore poslej 9 sestra in 3 uslužbenke! Gospodje naj bi vendar vprašali svoje lastne žene, koliko je dela z enim samim bolnim otročičem, ne pa s petdesetimi. Res da nekaj pomagajo tudi matere-dojilje, a večina teh je bolna, kakor so bolni tudi njih dojenči. Ni čuda, da sedaj za bolnega otroka ne najdeš iz lahka zatočišča v otroški bolnišnici. Ne-le da ni strežnega osebja, ampak ni niti potrebnih plen. Otroci leže po celi dan v mokrem, ker nedostaja perila. Tako so v Jugoslaviji pod centralističnim režimom postale luksuz celo otroške bolnišnice. Ali moremo še nižje pasti?

Ij Veseljaštvu. V poročilih, koliko raznih stvari se je prodalo na velesejmu v Ljubljani, je ugotovljena sledeča zanimivost: Šest razstavljalcev godal je prodalo blaga za okroglo 10 mil Din in 65 razstavljalcev orodja pa samo za 8 mil. Din. Pa tožimo, da je slabo!

Ij Starejšinski sestanek se vrši v petek, dne 29. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Akademskega doma. V razpravi bodo važne zadeve, zato prosim zanesljive udeležbe. — Pred sestankom se bo vršila ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih odbojstva seja. — Predsednik.

Stališče Bolgarije v zadevi Tracije.

Ij »Prosveta« frančiškanske župnije ima danes ob 8. uri zvečer odbojstvo sejo.

Ij Utopljena je ujel na trnek te dni neki ribič v Gruberjevem kanalu. Ko so ga potegnili iz vode, se je ugotovilo, da je to truplo že delj časa pogrešanega fotografa Rudolfa Marna. Kaj je bilo vzrok smrti še ni dognano.

Ij Amerikanska mast. Nekateri ljubljanski trgovci so že dobili mast iz Amerike. Baje jo prodajajo po 130 kron kilogram.

Ij Obrtniki ljubljanske obrtne zveze se vabijo, da se sigurno udeležijo rednega občnega zbora, ki se vrši dne 3. oktobra 1922 ob 8. uri zvečer v prostorih Rokodelskega doma. Udeležba je za vse člane obvezna. — Predsednik.

Ij Sestanek umetnikov. Strokovno združenje jugoslovenskih oblikujočih umetnikov vabi svoje člane in vse druge ljubljanske ustvarjalce umetnike (skladatelje, pisatelje in arhitekte) na sestanek, kateri se vrši v sredo, dne 27. t. m. ob 20. uri v mali dvorani ljubljanskega magistrata. Na sestanku bo referiral skladatelj Anton Lajovic

o projektiranem zakonu o zaščiti avtorskih pravic. Po predavanju se vrši debata. Pridite vsi!

Ij Prodaja pokvarjene moke. Skladišče državnega kolodvora v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo prodalo v navedenem skladišču v sredo, dne 27. septembra t. l. ob 11. uri dopoldne 15 ton pokvarjene moke, ki se more oprati za klet in krmilo.

Ij Zdravstveno stanje. Od 17. do 23. septembra je bilo v Ljubljani rojenih 28 otrok in sicer 12 moškega in 16 ženskega spola. Umrli so v istem času 3 moški in 12 žensk; od teh je domačinov 10. Naznanjeni so bili po en slučaj škrlatice, trebušnega legarja in griže.

Ij Vrtnarska zadruga nam poroča, da s svojo vlogo na vlado ni nameravala posegati v lastniške pravice tujih posestnikov; ampak je hotela zaščititi samo svoje — stanovske interese.

Ij Uravnava Gradašče. Zupanstvo Vič nam pošilja sledeče pojasnilo: Uradno pojasnilo k članku pod gornjim naslovom ne pojasnjuje ničesar, najmanj pa more utemeljiti nadaljno, upravičeno eksistenco kolezijskega jezua. Z očitanjem nelojalnega postopanja stavbeni zadrugi »Zaslini dom«, ki je le eden izmed mnogih oškodovancev, se ne da opravičiti milijonska škoda, ki jo trpe zemljiški posestniki v občini Vič in trnovskem predmestju, niti ne prilike v sanitetnem in prometnem oziru, ki jih povzroča zajezenje Gradašče v Koleziji. Vsi viški občani pa tudi ljubljanski iz trnovskega predmestja so imenovani zadrugi le hvaležni, da je posegla v to perečo vprašanje. Poudariti pa je treba, da so vsi ugovori, na katere je opozarjala ta zadruga povodom vodopravne obravnave, javnopravnega značaja in ne tangirajo privatnopravnega dogovora z mestno občino in da so te javnopravne ugovore poudarjali vsi zainteresirani, osebno zastopniki občine. Kar se tiče vodne pravice, ki jo je glasom uradnega pojasnila hotela zadruga »Zaslini dom« vzele mestni občini ljubljanski, je stvar ta, da je po veljavni vodnopravni judikaturi s propadlo vodnopravo (mesina občina zahteva namreč zasebno vodno pravico za mlin in stope, kojih ni v Koleziji že več nego 50 let) ugasnila tudi vodna pravica. Moderno vodno gospodarstvo ne trpi zastarelih vodnih pravic in zakon določa celo, da se koncesije na javnih vodah podeljujejo le za gotovi rok. Kakšno je to edino kopalnišče ljubljanskega mesta v Koleziji, osvetljuje najbolje izjava uradnega sanitetnega izvedenca, ki se glasi dobesedno: »Pomisli se navedeno od zadruga »Zaslini dom« amatram iz zdravstvenega stališča za opravičene. Vsako zastajanje vode pomeni tvarjanje motovirja, povečanje mokrote in bujni razvoj raznega mrčesa, kar je seveda zdravju opasno. Nadalje menim, da je Gradašča na tem mestu močno okužena. Zlasti v poletnem času, ko je voda zelo majhna; to pa vsled okolnosti, da teče ta voda mimo mnogih nezavarovanih gnojšč, služi viškemu prebivalstvu za pranje, napajanje živine in vsprejema razne industrijske odpadke vode.« Imenovani izvedenec končno še dodaja: »V zadnjem času se opazuje v nasebinah Rožna dolina stalni zastoj vode po jarkih, ki ima zelo majhen padec; pripisujem pa ta zastoj vode zajezenju Gradašče. Samoočebi je umljivo, da je to zastajanje vode v Rožni dolini v zdravstvenem oziru velika kalamiteta.« Sicer pa trditve, da

bi bila Kolesija edino kopalnišče ljubljanskega mesta ni točna, ker se velika večina higijena ljubiteljev Ljubljancev hodi kopat v Savo, mnogo pa tudi v Ljubljanko. Tako kažejo ljubljanci sami magistratu pravo pot, samo, da jim ta noče slediti. Navedba 10 milijonov kron je smešno pretirana, saj je vendar znano, da je stal plavajoč bazen v Bohinjskem jezeru poleg lesa le 25.000 kron. Samo za popravo jezua pa je hotel magistrat vreči 48.000 kron. — Kako brezmišlono je trošenje najmanjšega denarja za to okuženo kopalnišče, kaj tudi izjava zastopnika Glavnega odbora za osuševanje ljubljanskega barja, ki poudarja, da je s v osuševanjem projektu Podhajskega (regulacije) ljubljanske in Gruberjevega kanala) predvideno, da se jez v Koleziji odstrani, ker z dvigom vodnega stanja pretvarja ves svet nad jezum v močvirje. Glede kanalizacije Viške občine priznava uradno pojasnilo samo, da na napravo zbiralnih kanalov niti misliti ni. Sicer bi pa moral avtor pojasnila vedeti, da samo zbiralni kanali že davno niso več najmodernejša kanalizacija, ako niso zvezi s čistjenjem odpadnih voda potom bioloških procesov. Vsekakor stoji in tega menda tudi me inženjerji ne bodo tajili, da je mogoča osušitev vsega terena na Viču, Glincih in Rožni dolini pod pogojem, ako pade jez v Koleziji. In zatorez gre in za nič drugega.

Ij Pozor! V Ljubljani in periferiji se pojavljajo slučajni, da izstavljajo razni elementi računaljo izvršena dimnikarska dela, katere so izvršili upravičeni rajonski dimnikarski mojstri. Računi se glasijo na tvrdko L. Vrhove, Sv. Petra cesta v Ljubljani. Tiskovine se uporabljajo enake, kakor običajno od dimnikarskih mojstrov sliko dimnikarja. V interesu dimnikarskih mojstrov kakor tudi hišnih posestnikov opozarja pisana zadruga vse dimnikarske mojstre, da upravlja pri izstavitvi računov svoje štampiljke hišne posestnike pa, da principiarno nikomur ne izplačajo računov, ki bi ne bili opremljeni z moškim štampiljko. Dosedaj sta se posrečila brezvestnim elementom dva taka slučaja. — Pokrajnska zadruga dimnikarjev za Slovenijo v Ljubljani. — Ščipalnik in sobni ključ je našla nek oseba. Dobi se v naši upravi.

Ljudski oder.

Ljudski oder v Ljubljani, otvoril v nedeljo, dne 1. oktobra t. l. svojo letošnjo sezono. Vprizoril novitela »Potrlov greh«, drama v treh dejanjih. Za slovenski oder priredil iz francoščine Narte Velikonja. To dramo posebno priporočajo podeželskim odrom, ker se lahko povsod vprizorijo bodisi z ozirom na zmoglosti igralcev, kakor tudi iz tehničnih ozirov.

Ljudski oder je imel v nedeljo, dne 24. t. m. ob 10. uri dopoldne svoj redni občni zbor. Iz prvega odbora je posneti, da je v pretekli sezoni vprizoril 19 predstav, to pa vsled tega, ker moral sezono prekiniti vsled poškodbe centralne kurjave. Igralski ensembel šteje 12 ženskih in 4 moških članov. Za predsednika je bil izvoljen gospod Narte Velikonja. V letošnji sezoni se bodo redno vprizorjale predstave, med temi veliko novih igr. Predstave se bodo objavljale potom »Slovenec« in »Lepakov«.

Pozor Amerikanci in Primorci!

Malo posestvo na Doljenjskem naprodaj. Nova, enonadstropna hiša z gospod. poslopjem, blizu kolodvora. Pri hiši sadovnjak, njive in travnik ob cesti in potoku. Vrlo rodovitna zemlja. Nedaleč mali gozd in stelnik. Naslov pove upravnistvo lista pod št. 4046.

Kupim ali vzamem v najem MALO POSESTVO na deželi, blizu železnice. **Prodajam** na periferiji Ljubljane ležečo **STAVBNO PARCELO** (ca. 1000 m²). — Ponudbe poslati na upravnistvo lista pod št. 4051.

Mlad, ožen. brez otrok, pošten in trezen **zidar išče mesta hišnika** za takoj ali pozneje. Pismene ponudbe na upravo lista pod »HIŠNIK«. 4051

Sladki **VINSKI MOŠT** se toči v hotelu »JUŽNI KOLODVOR« pri Mikliču. 4052

Absolventinja praškega konservatorija ima še nekaj prostih ur za !! pouk klavirja !! Pis. ponudbe na upravo pod »glasovir«. 4053

POSODO za MOŠT, VINO itd. dobite, dokler traja zaloga, pri tvrdki: L. AUGUSTIN, Spod. šiška, Jernejeva ul. št. 231, od 3. do 5. popoldne. 4047

Naprodaj: 4 HLEVSKI ZLEBOVI iz litega železa (Pferdefuttermuscheln), brezhibne kakovosti, skoraj novi, v dimenzijah 68x30x25 cm. — Domobranska cesta št. 1. 4033

Priporočajo se sledeče domače tvrdke: (Objava 4 Din.) **FOTOGRAFSKI ATELJE:** Grabiec Franjo, Miklošičeva cesta št. 6. **ILIRIJA, LESNA TRGOVSKA IN INDUSTRIJALNA DRUŽBA** Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8. **KLEPARJI:** Remžgar & Smerkel, Florjanska ul. 13. Produktivna zadruga kleparjev, inštalaterjev, kotlarjev in krovec v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 28. Korn T. Poljanska cesta št. 8. **MEHANIČNA DELAVNICA** za popravo gramofonov in drugih godb. strojev A. Rasberger, Sodna ulica 5 (veža, desno), Ljubljana. **MEHANIČNA DELAVNICA** za pla. stroje: Bar Fran. Ljubljana, Cankarjevo nabr. 6. **KLOBUKE** in **TELOV. POTREBŠČINE:** Kušovar Ivan, Stari trg št. 10. **PISALNI STROJI** in **POTREBŠČINE:** Bar Fran. Ljubljana, Cankarjevo nabr. 6. **PARNA PEKARNA:** Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Gradlišče št. 5.

PLESKARJI, SOBO- IN ČRKOSLIKARJI: Produktivna zadruga, reg. zadr. z o. z., Ljubljana, Gosposka ulica št. 4. **SPEDIJSKA PODJETJA:** »Orient« d. d., Sodna ulica 8, Tel. 463. Ransinger B., Cesta na juž. železnico 7—9. **STAVBNO PODJETJE:** Vištin Ivan, Ljubljana, Vodmatski trg 7. **STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:** Perenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2. **TRGOVINA Z ŽELEZNINO:** Salič A., Zaloška ceta 21, Ljubljana. **TRGOV. Z DEŽNIKI IN SOLNOMIKI:** Mikal L., Mestni trg 15. **TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:** Brjavce & Turk pri salati lopatic, Valvasorjev trg št. 7. **URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA** Seliškar Ivan, Pot v Rožni dolini št. 10 (Ceno in točno.) **ZALOGA POHISTVA:** F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

Javna dražba pohištva! se vrši dne 3. oktobra 1922 ob 10. uri dop. pri javnem skladišču Balkan, Dunajska cesta 50. — Ogleda se lahko vsak dan od 9. do 12. in od 2. do 6. 4054

Kupim parcelo za manjšo VILO, ca. 500—1000 m², na zračnem, suhem prostoru, v najbližji bližini mesta ali v mestu samem. — Ponudbe z navedbo prostora, velikosti in cene na upravo lista pod »PARCELA 4045«.

POSESTVO obstoječe iz HISE s trgovskim lokalom, hleva, kozolca, svinjakov, sadnega vrta, njiv in pašnika, naprodaj dne 1. oktobra na JAVNI DRAŽBI v Markovcu, pošta Stari trg pri Rakeku, ob 2. uri popoldne. Nahaja se na zelo prometnem kraju.

HIŠA z velikimi delavnicami, pripravnost za vsako obrt ali za skladišče, z vpeljano elektr. silo in lučjo, s takoj prostimi prostori in stanovanjem, je naprodaj. — Naslov pove upravnistvo »Slovenec« pod št. 4055.

Perfekten knjigovodja s posojilniško večletno prakso želi službo v Ljubljani ali neposredni bližini Ljubljane v kakem večjem podjetju. — Eventuelne ponudbe na upravnistvo »Slovenec« pod št. 4059.

Oset Andrej, Maribor, Aleksandrova cesta 57, telefon št. 88: **veletrgovina sena, slame, drv, koruze, ovs, sadja** itd. Brzjaviti: Oset Andrej, Maribor.

Kentoristinjo zmožno slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisanju, sprejememo. Samo pismene ponudbe v obeh jezikih na: »Poštni predaj 133«, Ljubljana. 3983

Sprejem prodajalko manufakturne stroje. Nastopi lahko takoj. Služba je trajna in v Ljubljani. Ponudbe pod »Zanesljiva 3994« na upravo.

Največja izbira različnih pletenin, majic, nogavic in rokavic pri tvrdki: A. & E. Škaberne Ljubljana, Mestni trg 10

BOLNIČARI! Traže se DVA BOLNICARJA za muški umobolni odjel. Samo takovi, koji su već na umobolnom odjelu služili. Starost 35 do 40 godina. — Nadalje **bolničar** za muški kirurški odjel i jedna **nadbolničarka** za ženski venerički odjel. Starost 35 do 45 godina. Molbe sa svjedočbama, dokazalima i zahtjevom plaće neka se šalju na Ravnateljstvo kr. zemaljske bolnice u Pakracu. — Nakon riješenja molbe, priloži će se povratiti.

Samostojno dekle pridno in pošteno, na posestvo blizu CELJA, iščem za takoj. Plača po dogovoru. Stalno mesto. — Naslov pove uprava lista pod št. 4031.

Pletene jopice rokavice, nogavice po najnižjih cenah pri A. Šinkovic nasl. K. Soss Ljubljana, Mestni trg št. 19.

Pianino, skoraj nov, naprodaj za 13.000 dinarjev. — Le resnim reflektantom pove naslov in čas za ogled uprava lista pod št. 3993.

VAJENCA sprejme: steklarska delavnica Julij Klein.

Iz zapuščine g. AVG. TOMAŽIČA bo na prostovoljni javni dražbi prodanih več premičnin, in sicer: dne 29. septembra t. l. ob 2. uri popoldne na dvorišču kavarne »Evropa« 1 šimelj-ponny, 1 kočija, 1 sani, 2 tovarna vozova, konjske opravke. Dne 30. septembra t. l. ob 2. uri pop. pa na dvorišču Tomažičevih hiš na Dunajski cesti: 3 tehnične, razno pisarniško pohištvo, železna blagajna, strojni deli, stroji i. dr. priprave za namerav. kandidnto tovarno med temi nov in nerabljen ravnotežni motor (Gleichstrommotor 4 HP 300 Volt, 1170 vrtljajev, tvrdke Elektromotoren-Gesellschaft, Dunaj).

Štev. 757 — 22.

RAZGLAS o ofertalni licitaciji dobav za državno zdravilišče v Topolšici.

Za proračunsko leto 1922-23, t. j. do dne 30. junija 1923, s razpisuje po naredbi zdravstvenega odseka za Slovenijo v Ljubljani z dne 28. avgusta 1922, št. 9451, in na podlagi zakona in pravilnik o državnem računovodstvu pismena ofertalna licitacija na dan 3. septembra 1922

za dobavo:

1. Mesa vseh vrst (goveje, svinjske, telečje, ovčje meso), daljši drobnjav, t. j. pljuč, jeter, ledvic, možgan, vampov.

2. Svinjske masti (sala).

3. Kruha (belega in črnega, žemelj).

4. Mleviskih izdelkov vseh vrst (pšenične, koruzne, ajdove moke, pšeničnega zdroba, koruznega zdroba, ječmenove kaše, pro sene kaše itd.

5. Mleka, jajet, masla.

6. Poljskih pridelkov (krompirja, zelja, repe, sadja).

7. Bukovih drv.

8. Sena, ovs

za državno zdravilišče za bolne na pljučih v Topolšici.

Popis potrebnih količin omenjenega blaga, nadalje pogoji za dobavo blaga so razvidni v upraviteljski pisarni.

Ponudbe, opremljene s kolkom za 20 dinarjev, se morajo izročiti v zapečatenem zavitku z zunanjo oznako: Ponudba za dobavo... po razpisu z dne 22. septembra 1922, št. 757-22, za dan 80. septembra 1922 ponudnika... — Ponudbe se morajo izročiti neposredno po ponudnikih ali njih pooblaščenih na dan licitacije in sicer med 10. n 11. uro dopoldne v roke predsedniku dražbene komisije.

Ponudniki morajo ostati v besedi najmanj 30 dni po otvoritvi dotične ponudbe.

Ponudnik mora izročiti predsedniku dražbene komisije izpričevalo o dražiteljski sposobnosti, ki ga je izdala trgovska in obrtniška zbornica, in potrdilo davčnega urada, da je plačal davek za tekočo trimesečje.

Zlasti se opozarjajo licitanti, da morajo na dan licitacije po pisati izjavo, da poznajo pogoje nabave in da pristajajo, dražiti po njih.

Onim licitantom, ki pridejo na dan licitacije po 11. uri, ne bo dovoljeno vstopiti v sobo, kjer se bo vršila licitacija.

Drž. zdravilišče za bolne na pljučih v Topolšici dne 20. septembra 1922.

Izdaja konzorcij »Slovenec«.

Odgovorni urednik Mihael Moškerc v Ljubljani.

Jugoslovanaka tiskarna v Ljubljani.